

ZAVRŠNI ISPIT NA KRAJU OSNOVNOG OBRAZOVANJA I ODGOJA

školska 2013./2014. godina

TEST HRVATSKOGA JEZIKA

UPUTA ZA RAD

- Test sadrži **20** zadataka koje trebaš riješiti za **120** minuta.
- Svaki zadatak pažljivo pročitaj, razmisli o tome što se u zadatku traži i o načinu na koji ga trebaš riješiti (zaokruživanjem, povezivanjem, podcrtavanjem, dopisivanjem i drugo).
- Piši čitko, latiničnim slovima, vodeći računa da tvoji odgovori budu razumljivi, ali i gramatički i pravopisno ispravni.
- Pri rješavanju zadataka u kojima se od tebe očekuje da nešto dopišeš, uvijek rabi pune nazive; kratice nisu dozvoljene (npr. treba napisati imenica, a ne im. ili lokativ, a ne lok. i slično).
- Popuni test **kemijskom olovkom** (tijekom rada možeš koristiti grafitnu olovku i gumicu).
- Odgovori napisani kemijskom olovkom ne smiju se precrtavati niti ispravljati.
- Odgovor napisan samo grafitnom olovkom neće biti priznat.
- U kućicu koja se nalazi s desne strane zadatka nemoj ništa upisivati. To je prostor u koji će pregledači upisati broj bodova. Na ovoj i posljednjoj stranici također nemoj ništa upisivati.
- Ako završiš ranije, predaj test i tiho iziđi kako ne bi ometao rad drugih.

Želimo ti puno uspjeha na ispitu!

1. Pozorno pročitaj tekst i odgovori na pitanje.

Možda vas čudi ime, ali Vražji prolaz je zapravo jedan uski kanjon kojim se bistri gorski potok Jasle probija između stotinjak metara visokih stijena. Dugačak je osamsto metara, a mjestimično širok samo dva metra. Prema mišljenju mnogih, to je jedan od najljepših kanjona u Gorskom kotaru. Pogled na raskidane stijene koje se gotovo dodiruju visoko nad glavom i potok što strašljivo huči u dubini pod nogama oduzimaju dah. Središnji dio kanjona toliko je strm i uzak da je staza morala biti položena nad vodom, na umjetno podignutim galerijama i mostovima. U njemu sunčeve zrake samo nakratko mjestimice dopiru do korita potoka tek sredinom ljeta. Na zasjenjenim mjestima kanjona snijeg ponekad ostaje do kasno u proljeće, a ljeti se ovdje zadržava hladan i vlažan zrak. Vlažne stijene obrasta osebujna flora pa iz pukotina vire planinska tustica i bijeli zvjezdan te druge vrste cvjetnica, papratnjača i raznih vrsta mahovina prilagođenih zasjenjenim i vlažnim uvjetima.

Tekst govori:

- a) o potoku Jasle
- b) o Gorskom kotaru
- c) o kanjonu Vražji prolaz
- d) o biljkama koje rastu na stijenama

2. Pročitaj tekst, a zatim zaokruži slovo ispred točnog odgovora.

Na dnu plitke i prostrane špilje izvor je potoka Curak. Njegova se voda skuplja u jezercu zelene boje, po kojoj je mjesto nazvano Zeleni vir. Voda zahvaćena branom odvodi se tlačnim cjevovodom do male hidroelektrane stotinjak metara niže, popularno zvane Munjara. Zamisao o hidroelektrani rodila se još krajem 19. stoljeća, no njezino ostvarenje odgađano je do početka Prvog svjetskog rata, kada je napravljen generalni nacrt objekta. Sagrađena je 1921. godine, a sljedeće godine puštena je u rad pa je tako Skrad, prvi u Gorskom kotaru, dobio električnu energiju. Inicijator gradnje i suvlasnik Munjare Josip Lončarić koristio je struju za rad svoje pilane u Skradu. Bila je to prva goranska pilana pokretana električnom energijom, a radila je do sedamdesetih godina prošlog stoljeća. Munjara je danas u sastavu Hidroelektrane Nikola Tesla u Triblju. Munjara je jedno od najstarijih djelatnih postrojenja za proizvodnju električne energije u Hrvatskoj.

Gradnju elektrane predložio je:

- a) grad Skrad
- b) Gorski kotar
- c) Josip Lončarić
- d) Hidroelektrana Nikola Tesla u Triblju

3. Pročitaj tekst pa zaokruži slovo ispred točnog odgovora.

Proljeće započinje 20. ožujka, točno u 13:33 sati. Iznimno može započeti kada vi to želite! Probajte s novostima iz naše nove kolekcije proljetnih haljina.

Navedeni tekst je:

- a) rasprava
- b) izlaganje
- c) reklama
- d) prikaz

4. Pozorno pročitaj dva teksta različitih autora o vožnji bicikla. Usporedi njihovo mišljenje.

Autor 1

Vožnja bicikla zahtijeva poznavanje određenih pravila kako ne bi dovela do prometnih nezgoda. Biciklisti su dužni kretati se po biciklističkoj stazi, a ukoliko iste nema, po kolniku, što je moguće bliže njegovom desnom rubu. Poželjno je rukom obavijestiti ostale sudionike u prometu o promjeni smjera (skretanja). Na taj način izbjeći ćete eventualne nesporazume vezane uz prednost prolaza (čest uzrok stradanja biciklista u prometu). Isto tako, važno je da biciklist siđe s bicikla i kao pješak prijeđe preko pješačkog prijelaza (zebre). Naime, pješački prijelaz je prijelaz isključivo za pješake. Biciklisti koji u brzini ulijeću na prijelaz ugrožavaju i svoju i sigurnost ostalih sudionika u prometu.

Autor 2

Biciklizam je zabavna i zdrava aktivnost. Vožnjom bicikla istodobno štedite novac, smanjujete zagađenje te se održavate zdravim i u formi. Biciklizam pomaže u mršavljenju te poboljšava metabolizam. Ukoliko želite učvrstiti donji dio svoga tijela, vožnja bicikla je prava stvar za vas jer ćete zasigurno učvrstiti mišiće, a isto tako ćete izgraditi i kondiciju.

Često ste loše volje, u depresiji ili pod stresom? Uzmite bicikl i počnite voziti. Biciklizam je pravi ispušni ventil za sve negativne emocije! Osim što služi kao ispušni ventil, biciklizam ima blagotvoran učinak na koncentraciju.

Sve u svemu, nemate što izgubiti. Uzmite bicikl, počnite s vožnjom te jednostavno uživajte!

Zaokruži slovo ispred točne tvrdnje.

- a) oba autora su samo iznijela podatke, bez stava o vožnji bicikla
- b) autor 1 više je zabrinut nego autor 2
- c) autor 2 više je zabrinut nego autor 1
- d) oba autora imaju istu mišljenje o vožnji bicikla

5. Pozorno pogledaj tablicu pa odgovori kakvo se vrijeme očekuje u Subotici u subotu.

Očekuje se:

- a) sunčano vrijeme
- b) oblačno vrijeme
- c) oblačno vrijeme s kišom
- d) sunčano vrijeme s vjetrom

6. Napiši gramatički točnu rečenicu od najmanje deset riječi o tomu kako si nekoga upozнала/upoznao.

7. Pozorno pročitaj rečenicu pa zaokruži slovo ispred točnog odgovora.

Tko šljivi školu!

Navedena rečenica rabi se:

- a) iznimno u formalnom razgovoru
- b) iznimno u neformalnom razgovoru
- c) i u formalnom i u neformalnom razgovoru

8. Zaokruži slovo ispred točno napisanog primjera.

- a) dan planeta Zemlje
- b) dan planeta zemlje
- c) Dan planeta zemlje
- d) Dan planeta Zemlje

9. Zaokruži točan odgovor.

Oba sugovornika su nazočna i u isto vrijeme sudjeluju u komunikaciji:

- a) u govornom jeziku
- b) u pisanom jeziku
- c) i u govornom i u pisanom jeziku
- d) ni u govornom ni u pisanom jeziku

10. Zaokruži slovo ispred točno napisanih rečenica.

- a) Dva-tri dana provest ću kod bake.
- b) Napiši zadaću, i spakiraj udžbenike i bilježnice u torbu.
- c) Danas pišem pjesme, a sutra ću ići na košarkašku utakmicu.
- d) Vlak je cijelo vrijeme išao od 100-120 km na sat.

11. Zaokruži slovo ispred točnog odgovora.

Koja riječ je pravilno rastavljena na slogove?

- a) zvjezdic-om
- b) pri-mjer
- c) ljul-jati
- d) dže-m

12. Zaokruži slovo ispred rečenica u kojima su podcrtani antonimi (suprotnice).

- a) Obožavam ljeto. – Mrzim zimu.
- b) Svaki kompjutor treba imati dobrog miša i tipkovnicu. – Miš i mačka nikada neće biti prijatelji.
- c) Nebo je čisto bez ijednog oblačka. – Zemlja je suha i ispušana.
- d) Jagoda je moja prijateljica. – Najviše volim jesti jagode.

13. Među navedenim primjerima podcrtaj rečenice.

Jedan od.

Danas mi je lijepo u školi.

Jučer si.

Dođi.

14. Riječi: *kolodvor, zrakoplov, putopis, zemljopis, pismohrana* nastale su:

- a) slaganjem
- b) izvođenjem
- c) prefiksacijom

15. Pozorno pročitaj tekst te odgovori na pitanje.

Josip, moj brat, voli onu Ivanu iz 7a. Danas popodne ona treba doći da zajedno rade zadaću. On je baš htio da se ja maknem iz kuće pa mi je nudio neki sitniš da odem do dućana i kupim bombone za sebe i prijatelja. Ali, nisam ja od jučer, pravio sam se da ne znam da Ivana dolazi i glumio da baš imam puno zadaće. Dok mi nije ponudio 20 kn. Sad moj prijatelj Martin i ja jedemo čokoladu i igramo igrice.

Podcrtani izraz „nisam ja od jučer“ znači da je osoba:

- a) vrlo mlada
- b) vrlo stara
- c) naivna i ništa ne zna
- d) nije naivna i nije ju lako prevariti

16. Pročitaj stihove pjesme pa zaokruži slovo ispred točnog odgovora.

Frane se putom falio
da nima lipše divojke
neg je njegova u polju:
u ruci zlatna motika,
nad čelom vrana kosica...

Navedeni stihovi pripadaju:

- a) usmenoj književnosti
- b) umjetničkoj književnosti

17. Pročitaj pjesmu te odredi kojom vrstom stiha je pisana.

Pisma od Radoslava

Još zorica ne zabijelila,
ni Danica pomolila lica,
lastavica tica zapivala,
Radoslavu kralju pripivala:

»Ustani se, kralju Radoslave,
zlo ga lega i zoricu zaspala,
odbiže te Lika i Krbava,
ravni Kotar do vode Cetine!«

Podcrtaj točan odgovor.

Stihovi u drugoj strofi su:

- a) nevezani
- b) deseterci
- c) dvanaesterci
- d) osmerci

18. Pročitaj ulomak te odgovori o kojoj je književno-znanstvenoj vrsti teksta riječ.

„Ništa nije moje roditelje pripremilo na to drečeće stvorenje koje ih je noćima držalo budnim. No, nije bilo povratka, rođena sam te lipanjske večeri, treće dijete u obitelji, prvo uoči rata.

Škole se sjećam. Bilo je to mjesto koje je prekidalo igru, kao neki ulomak u danu za koji sam čekala da što prije prođe kako bih se mogla vratiti rijeci, vrbama i ribama.“

Navedeni ulomak je:

- a) autobiografija
- b) biografija
- c) putopis
- d) dnevnik

19. Pozorno pročitaj ulomak iz pripovijetke *Alkar* Dinka Šimunovića pa uradi zadatak.

„A Rašici se činilo da je sam, posve sam na cijelom svijetu. Znao je i to da ga nitko ne ljubi, iako ga se boje, pa ni isti Salko.

I hodajući jedne take večeri po pustoj kuli, pane mu na pamet duga i pusta zima, što dolazi, i Božić, koji neće biti ništa veseliji od toga tužnoga jesenskog dana.

A brojeći dane do Božića, stade kod dana mrtvih, i njegove tmurne misli postadoše još tužnije: sjetio se svoje pokojne žene „dotarice“ Luce i svega što joj je skrivio.

Sjetio se onoga dana svoga odlaska u hajduke kad ga je ona zagrlila da ostane, i kako ju je oturio – pa onoga prestrašenog i umiljatog pogleda što je gledao za njim na odlasku. Onda i sviju onih noći kad bi se svraćao u kuću, i u kojima ne bi sa ženom ni progovorio, već samo muklo pripovijedao o ugrabljenom blagu što ga je naslagao u pećini... Kako je Salko drhtao od straha i gledao ga prestrašeno, a on bi ga uzeo preda se, ali ga ne bi poljubio, samo da se i Luca „dotarica“ ne obveseli.“

Zaokruži slova ispred točnih odgovora.

Rašica je bio:

- a) plašljiv
- b) tužan
- c) radoznao
- d) domišljat
- e) usamljen
- f) ravnodušan

20. Pročitaj ulomak te odgovori na postavljeno pitanje.

- Ma ludi čovječe, što si to uradio? – ljutito upita majstor.
- Onako sam uradio kako zapovijedate! – otkresa Petrica čineći se posve nevješt.
- Uf, trista mu gromova... Nosi se umah iz moje kuće, il'...

(Zbirka narodnih priča *Pravi Petrica Kerempuh*)

Navedeni ulomak je iz proznog teksta i pripada književnom rodu epici, no u njemu ima i dijaloga koji je karakterističan za koji književni rod? _____